

Orłowski, Bolesław

I Sejmik Konserwatorski Śląska i Nadodrza

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 38/1, 226-227

1993

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

techniki”, a także przedyskutował propozycje zmian statutowych na zaplanowane wówczas walne zgromadzenie International Committee for the History of Technology. W nowej, normalniejszej sytuacji międzynarodowej postanowiono odrzucić balast dotychczasowych ustaleń dostosowanych do czasów zimnej wojny (takich jak np. dwie równorzędne wiceprezydentury zarezerwowane dla przedstawicieli USA i ZSRR). Executive Committee nie wykazał natomiast entuzjazmu dla propozycji przekształcenia ICOHTEC-u w europejski odpowiednik SHOT-u. Ważną wiadomością dla polskich badaczy wybierających się do Saragossy na XIX Międzynarodowy Kongres Historii Nauki była deklaracja złożona w imieniu jego organizatorów i gospodarzy przez prezydenta ICOHTEC-u Garcíę Diego, obiecująca pomoc finansową przybyłym z Europy wschodniej.

W spotkaniu w Uppsali uczestniczyło pięciu Polaków; poza wymienionymi dr Stanisław Januszewski z Politechniki Wrocławskiej i Przemysław Affelt z Politechniki Gdańskiej. Januszewski był organizatorem sesji poświęconej historii awiacji, na której wygłosił referat o udziale polskich inżynierów w kształtowaniu myśli lotniczej w okresie pionierskim. Dzięki jego zabiegom znaleźli się w Uppsali dwaj rosyjscy historycy awiacji — Wadim Michiejew i Dymitr Sobolew. Królikowski mówił o międzynarodowej współpracy w zakresie regulacji Wisły w XIX wieku, zaś niżej podpisany o polskich absolwentach paryskiej Ecole des Ponts et Chaussées.

Organizatorzy spotkania zapewнили jego uczestnikom możliwość zwiedzania interesujących zabytkowych obiektów technicznych, m.in. słynnej kopalni miedzi w Falun i siedemnastowiecznej kuźnicy Engelsberg.

Bolesław Orłowski
(Warszawa)

I Sejmik Konserwatorski Śląska i Nadodrza

Jedno z najistotniejszych zadań historii techniki — inwentaryzacja istniejących zabytków techniki (tym ważniejszą, że na dalszą metę w braku środków na konserwację, pozostanie ona jedynym świadectwem po większości z nich) — spełnia państwowa służba konserwatorska. Inne bada-

nia, prawdę powiedziawszy, są jedynie drobnym „luksusowym” w naszych warunkach uzupełnieniem tamtego, obowiązkowego zadania. Dodajmy, że zabytkom techniki konserwatorzy mogą poświęcić tylko niewielką część swego czasu i coraz mniejszych sumę środków, jakimi dysponują. Tak wygląda niezbyt wesoła rzeczywistość.

Tymbardziej należy podkreślić zaangażowanie, z jakim wielu konserwatorów podchodzi do świadectw przeszłości technicznej. Spora ich grupa spotkała się w dniach 19-21 października 1992 r. na Dolnym Śląsku, wspólnie z kilkoma badaczami oraz sympatykami historii techniki i przedstawicielami miejscowych władz. Kluczową sprawą nurtującą zebranych były zagrożenia wynikające z braku funduszy związanego z marną kondycją naszego przemysłu, sponsorującego dotychczas wiele prac z interesującej nas dziedziny, oraz z przeprowadzanej obecnie powszechnej prywatyzacji zakładów produkcyjnych. Zwłaszcza proces przyśpieszonych przekształceń jest niebezpieczny dla zabytkowych obiektów i urządzeń. W trakcie tych ważnych przemian mało kto myśli bowiem o respektowaniu odpowiednich, obowiązujących przecież w tym względzie przepisów prawnych. Nie uwzględnia ich, nawet teoretycznie, procedura prywatyzacji przemysłu.

Zebrani postanowili zwrócić uwagę na ten niepokojący fakt odpowiednich władz Rzeczypospolitej. Wystosowali więc jednobrzmiący apel postulujący uwzględnienie w procesie przekształceń własnościowych wymogów zagwarantowanej prawnie ochrony zabytków techniki i handlu oraz kultury i sztuki, do odpowiednich komisji sejmowych i do generalnego konserwatora zabytków. Wydaje się, iż wymóg sporządzania odpowiednich ekspertyz mógłby przy okazji, gdyby wiązał się z opłatą, nieznaczną w zestawieniu z innymi — stać się źródłem funduszy, umożliwiających dokonanie koniecznych i pożytecznych prac inwentaryzacyjno-konserwatorskich.

Spotkania odbywały się kolejno we Wrocławiu, Walimiu i Wałbrzychu. Połączone były ze zwiedzaniem zabytkowych obiektów. Organizatorem i duszą Sejmiku był niestrudzony badacz wrocławski, dr Stanisław Januszewski, inicjator i prezes powstałej niedawno we Wrocławiu Fundacji Otwartego Muzeum Techniki. Instytut Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN reprezentowali dr Lech Królikowski oraz niżej podpisany.

Bolesław Orłowski
(Warszawa)